

IZVRŠAVANJE ALTERNATIVNIH SANKCIJA U REPUBLICI HRVATSKOJ

*Dr.sc. Branko Peran, prof. struč. stud.
Veleučilište Marko Marulić – Knin*

*Dr.sc. Mirko Goreta, viši predavač
Veleučilište Marko Marulić – Knin*

*Dr.sc. Vedran Milković, dipl. iur.
Zavod za javno zdravstvo Šibensko-kninske županije*

Apstrakt: Problem prenapučenosti zatvorskih sustava izražen je diljem svijeta, a isti problem prenapučenosti postoji i u Republici Hrvatskoj. Imajući u vidu naprijed navedeno bilo je neminovno uvesti nove, alternativne oblike sankcija kako bi se rasteretio zatvorski sustav. Kada govorimo o alternativnim sankcijama valja istaknuti da su alternativne sankcije svi oblici kažnjavanja zatvorenika koji ne uključuju institucionalizaciju, a u hrvatskom pravnom sustavu to su zaštićeni nadzor i rad za opće dobro na slobodi. Obje vrste alternativnih sankcija imaju za cilj da osuđenik vrati svoj dug društvu i da odradi kaznu koju dodjeljuje sud, ali da se pritom ne ugrozi njegova socijalizacija te da ga se pri tomu ne izdvaja iz sredine u kojoj živi. U radu se obrađuju alternativne sankcije kao sankcije koje ne obuhvaćaju institucionalizirane oblike kažnjavanja, tj. kažnjavanje u vidu socijalne izolacije koje se provodi u zatvorskim sustavima. Alternativne sankcije zadržavaju osuđenika u njegovoj okolini, ali uz obvezu da odradi kaznu koju mu je dodijelio sud, ali i da se educira i napreduje kako bi se izbjeglo ponovno ponavljanje djela zbog kojeg je osuđen. Alternativne sankcije određuju se u skladu s osobnošću osuđenika, uz njegov pristanak i uzimajući u obzir stupanj težine djela koje je počinio, kako ostanak osuđenika na slobodi ne bi predstavljao sigurnosni rizik za okolinu. Cilj rada je opisati pojam, principe provedbe, povijesni razvoj i oblike alternativnih sankcija te organizaciju sustava probacije u Republici Hrvatskoj, sa posebnim osvrtom na organizaciju probacijskog sustava, njego ustroj i aktivnosti Sektora za probaciju koje djeluje pri Ministarstvu pravosuđa, kao i zadaće Središnjeg ureda, probacijskih ureda, kompetencije probacijskih službenika i povjerenika, odnosno suradnju s drugim institucijama i međunarodnu suradnju. Ovdje valja naglasiti da je probacija novi sustav koji je ustrojen u Republici Hrvatskoj, a čija je svrha humanizacija izvršavanja kaznenopravnih sankcija i učinkovitija resocijalizacija i reintegracija počinitelja kaznenih djela u društvenu zajednicu.

Ključne riječi: alternativne sankcije, nadzor, kažnjavanje, opće dobro, probacija.

1. Pojam probacije

Probacija obuhvaća skup aktivnosti iz područja kaznenog pravosuđa od predistražnog i istražnog postupka do odluke o sankciji i postsankcijskog razdoblja. Pojam probacije vrlo je širok i koristi se u različitim kontekstima. S kriminološkog aspekta, probacija označava „superviziju počinitelja u uvjetima slobode koju provodi određeni službenik suda (nekada nazvan probacijski službenik ili službenik sankcija u zajednici (*community corrections officer*)).“³⁰⁰ Probacija se u suvremenoj kriminalistici tretira kao alternativa kazni zatvora, ali je povijesno tretirana kao alternativa kažnjavanju. "Probacija je uvjetovana i nadzirana sloboda počinitelja kaznenog djela tijekom koje

³⁰⁰ Milivojević, L., Tomašković, I.: Sustav probacije u Republici Hrvatskoj i alternative kazni zatvora, Policijska sigurnost (Zagreb), godina 20. (2011), broj 1, str. 47-58.

Dr.sc. Branko Peran, prof. struč. stud., peran.branko@gmail.com

službenici probacije provode postupke usmjerene na smanjenje rizika da počinitelj ponovi kazneno djelo.³⁰¹ Cilj primjene probacije u kaznenom pravosuđu je socijalno uključivanje počinitelja u zajednicu. Na međunarodnoj razini postavljeni su osnovni standardi probacije; rezolucije Ujedinjenih naroda i preporuke Vijeća ministara Europske unije. Poštujući odredbe međunarodnih izvora, države samostalno definiraju implementaciju i provedbu probacijskih sustava u okvirima mogućnosti i potreba.

1.1. Sustav probacije u Republici Hrvatskoj

Probacija je uvjetovana i nadzirana sloboda počinitelja kaznenog djela tijekom koje službenici probacije provode postupke usmjerene na smanjenje rizika ponovnog počinjenja kaznenog djela. Osuđenika se u probaciju može uključiti samo na temelju njegovog pisanog pristanka. Pri tome mu se jamči zaštita osobnosti i tajnosti podataka te ima pravo uvida u podatke osobnika, izuzev zapažanja i stručnih mišljenja probacijskog službenika. Probacijski poslovi su:³⁰²

- procjena kriminogenih rizika i tretmanskih potreba počinitelja
- izrada pojedinačnog programa postupanja
- nadzor izvršavanja obveza prema rješenju državnog odvjetnika kada odlučuje o kaznenom progonu prema načelu svrhovitosti
- postupci izvršavanja uvjetne osude sa zaštitnim nadzorom i rada za opće dobro na slobodi
- nadzor izvršavanja mjere opreza obveze redovnog javljanja određenoj osobi ili državnom tijelu
- nadzor provođenja mjera utvrđenih rješenjem o određivanju istražnog zatvora u domu
- izrada izvješća zatvoru, odnosno kaznionici
- nadzor nad uvjetno otpuštenim osuđenikom
- izrada izvješća o počinitelju za državno odvjetništvo, sud i suca izvršenja
- sudjelovanje u organiziranju pomoći i podrške žrtvi, oštećeniku, obitelji žrtve i obitelji počinitelja.

S obzirom na činjenicu da u Hrvatskoj postoji mali broj sankcija i mjera koje se provode u zajednici, upravo je cilj donošenja Zakona o probaciji stvaranje pravičnijeg kazneno-pravnog sustava koji bi trebao rezultirati smanjenjem broja počinitelja kaznenih djela osuđenih na kaznu zatvora ili kojima je određen pritvor i povećanje alternativnih sankcija koje pridonose humanizaciji sustava. Dvije su takve mjere propisane Kaznenim zakonom, ali nažalost bile su rijetko primjenjivane. Tako su, uvjetna osuda sa zaštitnim nadzorom i rad za opće dobro na slobodi, mjere koje bi se trebale bitno češće primjenjivati u sustavu probacije. Te će se mjere izvršavati u mjestu prebivališta, odnosno boravišta, nakon što je Ured za probaciju donese pojedinačni program postupanja i dostavi ga općinskom sudu. Stupanjem na snagu Zakona o probaciji prestaje važiti Zakon o izvršavanju zaštitnog nadzora i rada za opće dobro na slobodi (NN 128/1999). Zakon o probaciji donesen je 2009. godine, a nakon toga uslijedilo je donošenje pet podzakonskih akata čime su se stvorili preduvjeti za funkcioniranje probacijskog sustava. Cilj uspostave i provođenja sustava probacije bi bio učestalije izricanje sankcija koje se izvršavaju na slobodi i u zajednici, a time i smanjenje izricanja zatvorskih kazni koje trebaju biti rezervirane za počinitelje težih kaznenih djela koji su sigurnosno rizični, a kojima je izrečena dulja kazna zatvora. Probacija je novi sustav koji je ustrojen u Republici Hrvatskoj, a čija je svrha humanizacija izvršavanja kazneno-pravnih sankcija i učinkovitija resocijalizacija i reintegracija počinitelja kaznenih djela u društvenu zajednicu. Probacijski poslovi se provode radi zaštite društvene zajednice od počinitelja kaznenog djela na način da ga se ne izdvaja iz sredine zatvaranjem u zatvor, već ga se resocijalizira u zajednici. Radi se na reintegraciji u zajednici kroz utjecaj na one rizične čimbenike koji su i doveli do počinjenja kaznenog djela, naprimjer, radi se na odvikavanju od ovisnosti o drogama ili alkoholu, na komunikacijskim vještinama i slično. Probacijski sustav potiče izricanje sankcija koje se izvršavaju u zajednici pa se time smanjuje izricanje zatvorskih kazni i broj osuđenika u zatvorima. Zatvorski sustav je vrlo skup u odnosu na probaciju, a praksa je pokazala da kratkotrajne zatvorske kazne nisu najbolje rješenje. Gotovo sve europske države su prepoznale korisnost probacijskog sustava kako za počinitelja kaznenog djela tako i za širu zajednicu. Republika

³⁰¹ Zakon o probaciji (NN br. 153/09.)

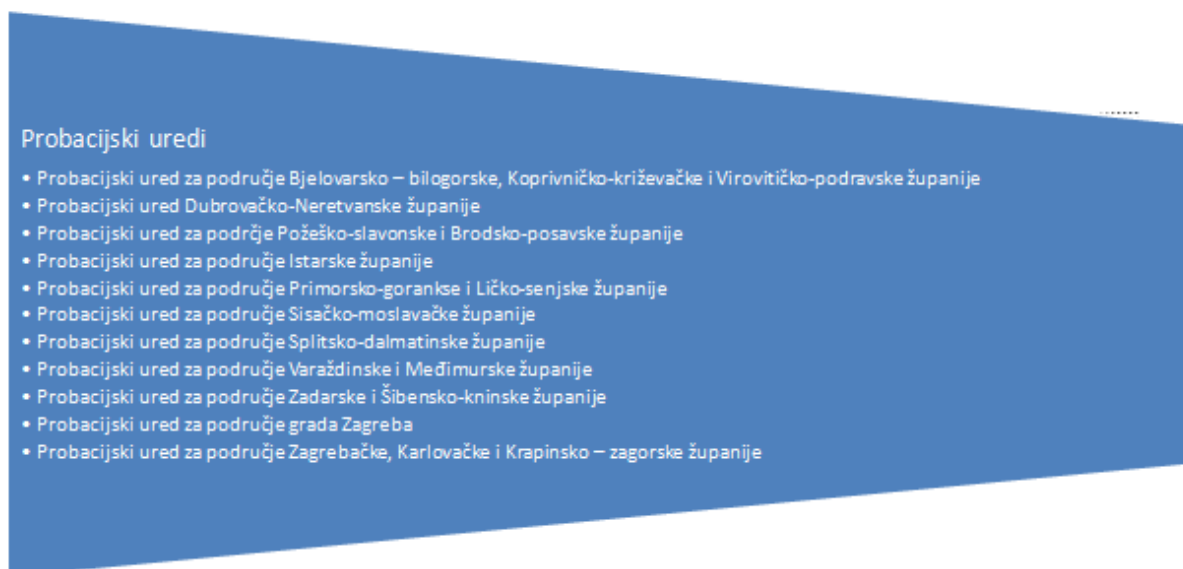
³⁰² <http://www.iusinfo.hr/dailycontent/Topical.aspx?id=5372>, (12.03.2014.)

Hrvatska niz godina za maloljetne počinitelje kaznenih djela ima sistem koji je vrlo sličan probacijskom sustavu pa stoga ideja probacije i nije bila u potpunosti strana. S obzirom na sve prednosti ovakvog sustava, a polazeći od općeprihvaćenog načela da zatvor mora biti posljednji izbor, u Hrvatskoj je započelo stvaranje moderne i profesionalne probacijske službe.

1.2. Probacijski uredi

Probacijski uredi obavljaju poslove vezane uz procjenu kriminogenih rizika i tretmanskih potreba počinitelja, izradu pojedinačnog programa postupanja, nadzor izvršavanja obveza prema rješenju državnog odvjetnika kada se odlučuje o kaznenom progonu prema načelu svrhovitosti, postupke izvršavanja uvjetne osude sa zaštitnim nadzorom i rada za opće dobro na slobodi. Obavljaju nadzor izvršavanja mjere opreza, obveze redovitog javljanja određenoj osobi ili državnom tijelu, nadzor provođenja mjera utvrđenih rješenjem o određivanju istražnog zatvora u domu, izradu izvješća zatvoru, odnosno kaznionici, nadzor nad uvjetno otpuštenim osuđenikom, izradu izvješća o počinitelju za državno odvjetništvo, sud ili suca izvršenja, poslove organizacije podrške i pomoći žrtvi i oštećeniku te podrške i pomoći obitelji žrtve i obitelji počinitelja kaznenog djela. Vode maticu i osobnike osoba uključenih u postupke probacije. Na shemi 3. prikazani su probacijski uredi u Republici Hrvatskoj.

Shema 1. Probacijski uredi u RH

Izvor: prilagodba autora prema <http://www.mprh.hr/Default.aspx?sec=343>, (08.03.2024.)

1.3. Pojam alternativnih sankcija

Alternativnim sankcijama smatraju se one sankcije koje predstavljaju alternativu svakom obliku institucionalizacije u neprekidnom boravku, odnosno one sankcije koje se izvršavaju bez izdvajanja počinitelja kaznenog djela iz obiteljske/životne sredine u kojoj je do izvršavanja boravio. Alternativnim pristupom također se u kaznenopravnom procesu smatraju postupci kojima se nastoji napraviti diverzija, odnosno odvrćanje (eng. *diversion*) od pravocrtnog kaznenopravnog procesa koji podrazumijeva policiju – državno odvjetništvo – sud.

„Radi se o alternativnim mjerama koje sud ili državno odvjetništvo može odrediti tijekom kaznenog postupka, a izvršavaju se u zajednici, kao što su na primjer privremeni nadzor centra za socijalnu skrb radi pružanja pomoći i zaštite, što izriče sud na prijedlog državnog odvjetnika ili odluke državnog

odvjetništva u kontekstu uvjetovanog oporiteta prema članku 72. ZSM-a (na primjer: popravljjanje štete, posredovanje kroz izvansudsku nagodbu, humanitarni rad, pojedinačni ili skupni psihosocijalni tretman u savjetovalištu za mlade i tako dalje).³⁰³ Alternativne sankcije su, dakle, „sankcije kojima se izbjegava zatvaranje, a djelotvorno kažnjavaju počinitelji kaznenih djela, dok se postižu ciljevi zastrašivanja, rehabilitacije, retribucije i pravde.“³⁰⁴ U najširem smislu, alternativne sankcije su sve one na temelju kojih se osuđene osobe ne upućuju na izdržavanje kazne u zatvor. Ne postoji jednoznačna definicija alternativnih sankcija, ali ih se može podijeliti u tri skupine:³⁰⁵

1. mjere koje se tiču izvršenja zatvorskih kazni (polusloboda, otpuštanje na posao, zadržavanje za vrijeme vikenda, kućni zatvor, izdržavanje kazne u nekoj vanjskoj instituciji)
2. nezatvorske kazne/sankcije (novčana kazna; sankcije kojom se ograničavaju ili oduzimaju neka prava: zabrana upravljanja vozilom, sloboda pod nadzorom, mjere prokušavanja – probacija ili zaštitni nadzor, mjere društveno korisnog rada – *community service*; restitucija)
3. mjere kojima se izbjegava izricanje kazne (oslobađanje od kazne i odgađanje izvršenja kazne).

Iako su pojmom alternativnih sankcija obuhvaćene vrlo različite mjere i sankcije, njihova je zajednička karakteristika da počinitelju kaznenog djela ne oduzimaju slobodu, tj. da kao posljedicu nemaju izdržavanje kazne u zatvoru. U tom smislu alternativne bi sankcije, pored tradicionalnih sankcija kao što su novčana kazna i mjere upozorenja, činile i nove sankcije koje su se u zakonodavstvima pojedinih država počele javljati početkom sedamdesetih godina prošlog stoljeća. Do danas se izradila vrlo raznolika paleta nezatvorskih sankcija i mjere kao što su, primjerice, kućni zatvor (*house arrest*) kojim se omogućuje zatvoreniku da izdržava kratku kaznu zatvora kod kuće; elektronički nadzor (*electronic monitoring*) koji se sastoji u korištenju tehničkim sredstvima (kompjutori, telefonske linije, emitiranje signala) za stalni nadzor nad kretanjem osuđenika odnosno stalnu kontrolu njegove prisutnosti u kući kao modernije varijante kućnog zatvora; kompenzacija žrtvi; pohađanje terapijskih tečajeva (posebice za počinitelje seksualnih delikata); društveno korisni rad (*community service*) koji se sastoji u oduzimanju dijela slobodnog vremena osuđeniku kako bi u korist zajednice obavio neplaćeni rad u određenom broju sati, prema sudskoj odluci.

Alternativnim sankcijama osigurava se „mogućnost uključivanja počinitelja u različite aktivnosti i programe, kao i njihovog povezivanja s osobama nekriminalnog ponašanja veća je u zajednici nego u zatvoru, gdje postoji i realna mogućnost kriminalne infekcije.“³⁰⁶ Od počinitelja se očekuje da u zajednici vlastitim angažmanom (primjerice kroz rad za opće dobro na slobodi ili konstruktivno sudjelovanje u različitim tretmanskim i drugim programima) pokaže preuzimanje odgovornosti za svoje ponašanje i štetu koju je napravio.

Izvršavanje ovih sankcija i mjera podrazumijeva i učinkovito nošenje sa složenim socijalnim problemima kao što su socijalna i ekonomska isključenost, problemi ovisnosti, različiti oblici deprivacija (obrazovna, radna), a koji često značajno doprinose počinjenju kaznenih djela. To podrazumijeva jačanje resursa zajednice u smjeru osiguranja potrebne pomoći počinitelju kaznenog djela, ali doprinosi i prepoznavanju problema u zajednici (primjerice, alkoholizam, beskućništvo) i njihovom rješavanju. „Ostankom počinitelja u zajednici, zadržavanjem zaposlenja ili njegovim zapošljavanjem, uz ostale koristi, zadržavaju se i porezne uplate, omogućava se restitucija (povrat štete) i/ili besplatan rad u korist zajednice, a što se gubi zatvaranjem počinitelja.“³⁰⁷ Nadalje, na ove

³⁰³ Ricijaš, N. (2011). Pravo maloljetnika na primjeren tretman u izvršavanju alternativnih sankcija. Zaštita prava i interesa djece s problemima u ponašanju. Zagreb, str. 3.-10.

³⁰⁴ Ajduković M., Ajduković D. (1991): Alternativne sankcije: putevi smanjenja zatvorske populacije, Penološke teme.6.1 -4: 47 -56

³⁰⁵ Šeparović, Z. (2003). Kazneno izvršno pravo i uvod u penologiju. Zagreb: Pravni fakultet

³⁰⁶ Maloić, S. (2014). Suvremeni pristupi kažnjavanju kao determinante kvalitete života u obitelji, susjedstvu i zajednici–nove perspektive suzbijanja kriminala. *Kriminologija i socijalna integracija*, 21(2), 31-44.

³⁰⁷ Maloić, S. (2014). Suvremeni pristupi kažnjavanju kao determinante kvalitete života u obitelji, susjedstvu i zajednici–nove perspektive suzbijanja kriminala. *Kriminologija i socijalna integracija*, 21(2), 31-44.

načine smanjuje se i vjerojatnost ponovnog počinjenja kaznenog djela, s obzirom da „meta analize brojnih studija potvrđuju kako su institucionalni i izdvajajući programi povezani s većom stopom recidivizma nego oni koji se izvršavaju u zajednici.“³⁰⁸

U okviru restorativne pravde kazneno djelo se i dalje sagledava kao kršenje zakona, međutim naglasak se stavlja na štetu koju je počinitelj nanio žrtvi, zajednici pa i sebi samom, a u popravak nastale štete nije uključen samo kaznenopravni sustav, već također i žrtva i zajednica i počinitelj. Kroz ovakav pristup, uz pristanak i uvažavanje prava i potreba žrtve, može se reducirati i sekundarna traumatizacija žrtve od strane kaznenopravnog sustava i društva, a smanjuju se i troškovi kaznenih postupaka kroz diverziju. Primjenom ovih pristupa kažnjavanju, građani i zajednice imaju veću mogućnost utjecaja i djelovanja, naročito na razini susjedstva i lokalne zajednice, obitelji mogu dobiti pravovremenu pomoć (roditeljske kompetencije, bračni odnosi itd.), susjedstva su sigurnija i nema opasnosti od stigmatizacije (npr. nema straha od stalnog vraćanja počinitelja iz zatvora, pojedini kvartovi se ne proglašavaju problematičnima). Problemi u susjedstvu i zajednici se pravovremeno prepoznaju i rješavaju, a život u zajednici postaje kvalitetniji s više dostupnih resursa i usluga (dostupnost vrtića, obrazovanja, zaposlenja, pomoć namijenjena marginaliziranim skupinama i sl.). Takva zajednica ujedno razvija niz zaštitnih čimbenika u odnosu na pojavu kriminalnog ponašanja, s obzirom da se otpornost razvija kroz preventivne aktivnosti i pravovremene i adekvatne reakcije na probleme.

ZAKLJUČAK

U modernom društvu penologija dobiva nove dimenzije. Osnovni cilj i smisao penologije je dodjeljivanje kazne sukladno pozitivnim pravnim normama u nacionalnom zakonodavstvu. Konvencionalni oblik penalizacije osuđenika uključuje institucionalizaciju, odnosno socijalnu izolaciju osuđenika u zatvorski sustav. Na ovaj način postiže se cilj kazne i zastrašivanja, ali jednako tako se nanosi šteta osuđeniku u smislu izolacije koja potiče asocijalno ponašanje i ostavlja stigmatu za daljnje uključivanje u društvo nakon izlaska iz zatvora te šteti društvu jer povećani broj zatvorenika iziskuje veća davanja poreznih obveznika za zatvorski sustav. Danas je problem prenapučenosti zatvorskih sustava osobito izražen diljem svijeta i u Republici Hrvatskoj. Iz navedenih razloga bilo je neminovno uvesti nove, alternativne oblike sankcija u sklopu sustava probacije. Alternativne sankcije su svi oblici kažnjavanja zatvorenika koji ne uključuju institucionalizaciju, a u hrvatskom pravnom sustavu to su zaštićeni nadzor i rad za opće dobro na slobodi. Obje vrste alternativnih sankcija imaju za cilj da osuđenik vrati svoj dug društvu i da odradi kaznu koju dodjeljuje sud, ali da se pritom ne ugrozi njegova socijalizacija te da ga se ne izdvaja iz sredine u kojoj živi. Osim aspekta kazne, kod primjene alternativnih sankcija, vrlo je izražen aspekt preodgoja i djelovanja u preveniranju počinjenja daljnjih kaznenih i prekršajnih djela. Jasno je da se pri dodjeljivanju alternativnih sankcija mora polaziti od osobina osuđenika i težine djela koje je počinio, a provedba alternativnih sankcija uključuje i dobrovoljni pristanak osuđenika. Osobito pozitivna vrijednost alternativnih sankcija za osuđene pojedince i društvo u cjelini je manja stopa recidiva nego kod osuđenika koji su institucionalizirani, a time i marginalizirani u društvu. Provedba alternativnih sankcija nije moguća bez organizirane službe za probaciju i donošenja zakonskog okvira koji će definirati pojmove vezane za alternativne sankcije, ali i racionalne uvjete za njihovu provedbu. U Hrvatskoj je osim Zakona o probaciji donesen i niz podzakonskih akata kojima se omogućuje primjena alternativnih sankcija u praksi. Tijelo zaduženo za obavljanje svih poslova probacije, pa tako i za alternativne sankcije je Sektor za probaciju koji djeluje pri Ministarstvu pravosuđa RH. Uz uvažavanje činjenice da je kazna zatvora u određenom broju slučajeva neizbježan oblik kažnjavanja, neosporno je da institucionalizacija sa sobom nosi i niz negativnih posljedica, posebice u odnosu na postpenalnu socijalnu integraciju te visoku stopu povratništva. „Naime, osuđena je osoba na duže ili kraće vrijeme uklonjena iz svoje prirodne socijalne okoline i ne može aktivno sudjelovati u zajednici. Na osobnom planu dolazi do dehumanizacije, socijalne degradacije, stigmatizacije, kriminalne infekcije i drugih štetnih pojava što značajno

³⁰⁸ Maloić, S. (2014). Op.cit. 31-44.

kontaminira rehabilitacijske ciljeve.³⁰⁹ Osnovne prednosti alternativnih sankcija proizlaze iz smanjenja zatvorskih troškova, izbjegavanja štetnih učinaka zatočenja, pomoći osuđeniku da zadrži socijalne veze s obitelji i zajednicom te viša uspješnost ovih mjera od zatvorskih po pitanju recidiva.³¹⁰ Navedene prednosti provedbe alternativnih sankcija upućuju na važnost da se iste uključe u kaznenopravni proces i izvršavaju u zajednici. Praksa primjene alternativnih sankcija u Hrvatskoj je dugo prisutna, ali je zanemareno empirijsko mjerenje njezine učinkovitosti.

LITERATURA

Znanstveni i stručni članci:

1. Ajduković M., Ajduković D. (1991): Alternativne sankcije: putevi smanjenja zatvorske populacije, *Penološke teme*.6.1 -4: 47 -56
2. Bumčić, K., Tomašić, T. (2006). Rad za opće dobro i uvjetna osuda sa zaštitnim nadzorom te njihova primjena u praksi. *Hrvatski ljetopis za kazneno pravo i praksu*, 13(1), 237-261.
3. Kazneni zakon (NN, 110/97, 27/98, 50/00, 129/00, 51/01, 111/03, 190/03, 105/04, 84/05, 71/06, 110/07, 152/08, 57/11)
4. Kokić Puce, Z., Kovčo Vukadin, I. (2006). Izvršavanje alternativnih sankcija u Republici Hrvatskoj. *Hrvatski ljetopis za kazneno pravo i praksu*, 13(2), 745-794.
5. Maloić, S. (2014). Suvremeni pristupi kažnjavanju kao determinante kvalitete života u obitelji, susjedstvu i zajednici–nove perspektive suzbijanja kriminala. *Kriminologija i socijalna integracija*, 21(2), 31-44.
6. Maloić, S., Šimpraga, D. (2007). Povjerenici za izvršavanje zaštitnog nadzora uz uvjetnu osudu i rada za opće dobro na slobodi-prvi „probacijski stručnjaci" u RH. *Kriminologija i socijalna integracija*, 15(2), 91-107.
7. Milivojević, L., Tomašković, I.: Sustav probacije u Republici Hrvatskoj i alternative kazni zatvora, *Policajska sigurnost* (Zagreb), godina 20. (2011), broj 1, str. 47-58.
8. Peto Kujundžić, L., Vukota, L. (2009). Čemu nas je podučio prikaz probacijskog sustava u Engleskoj i Walesu. *Hrvatski ljetopis za kazneno pravo i praksu*, 16(1), 319-328.
9. Rajić, S. (2005). Izvršavanje uvjetne osude sa zaštitnim nadzorom i rad za opće dobro na slobodi-Alternativne sankcije u RH-stanje i perspektive. *Kriminologija i socijalna integracija*, 13(1), 119-132.
10. Ricijaš, N. (2011). Pravo maloljetnika na primjeren tretman u izvršavanju alternativnih sankcija. Zaštita prava i interesa djece s problemima u ponašanju. Zagreb, str. 3.-10.
11. Šeparović, Z. (2003). Kazneno izvršno pravo i uvod u penologiju. Zagreb: Pravni fakultet
12. Tot, B. (2007). Alternativa kazni zatvora – rad za opće dobro na slobodi, *Policajska sigurnost* (Zagreb), godina 16. broj 1-2, str. 21-39
13. Tulić, A. Rad za opće dobro kao alternativna krivična sankcija – dileme i problemi u praksi, http://www.pravnadatoteka.hr/pdf/Radzaopcedobrkaualternativnakrivicnasankcija-dilemeiproblemiu_praksi.pdf, (10.03.2024.)
14. Žakman-Ban, V., Mikšaj-Todorović, L., Romić, P. (1994). Mogućnosti probativnog pristupa u okvirima alternativnih sankcija u Republici Hrvatskoj. *Kriminologija i socijalna integracija*, 2(1), 77-86.

Zakoni i pravilnici:

1. Pravilnik o načinu izvršavanja probacijskih poslova, NN 029/2013
2. Pravilnik o vrsti i uvjetima rada za opće dobro na slobodi (NN 43/01.)
3. Zakon o izvršavanju rada za opće dobro na slobodi i uvjetne osude sa zaštitnim nadzorom u prekršajnom postupku, (NN 75/09)
4. Zakon o probaciji, (NN 53/09.)

³⁰⁹ Tot, B. (2007). Alternativa kazni zatvora – rad za opće dobro na slobodi, *Policajska sigurnost* (Zagreb), godina 16. broj 1-2, str. 21-39

³¹⁰ Tot, B. (2007). Alternativa kazni zatvora – rad za opće dobro na slobodi, *Policajska sigurnost* (Zagreb), godina 16. broj 1-2, str. 21-39

Internet stranice:

1. <http://www.iusinfo.hr/dailycontent/Topical.aspx?id=5372>, (12.03.2024.)
2. <http://www.mprh.hr/Default.aspx?sec=343>, (08.03.2024.)

EXECUTION OF ALTERNATIVE SANCTIONS IN THE REPUBLIC OF CROATIA

Ph.D. Branko Peran, prof. expert stud.
Polytechnic Marko Marulić – Knin

Ph.D. Mirko Goreta, senior lecturer
Polytechnic Marko Marulić – Knin

Ph.D. Vedran Milković, B.Sc. iur.
Institute for Public Health of Šibenik-Knin County

Abstract: *The problem of overcrowding in prison systems is expressed all over the world, and the same problem of overcrowding exists in the Republic of Croatia. Bearing in mind the above, it was inevitable to introduce new, alternative forms of sanctions in order to relieve the prison system. When we are talking about alternative sanctions, it should be pointed out that alternative sanctions are all forms of punishing prisoners that do not include institutionalization, and in the Croatian legal system, these are protected supervision and work for the common good at liberty. Both types of alternative sanctions aim for the convict to repay his debt to society and to serve the sentence assigned by the court, but not to jeopardize his socialization and not to separate him from the environment in which he lives. The paper deals with alternative sanctions as sanctions that do not include institutionalized forms of punishment, i.e., punishment in the form of social isolation that is carried out in prison systems. Alternative sanctions keep the convict in his environment, but with the obligation to serve the sentence assigned by the court, but also to educate and progress in order to avoid repeating the crime for which he was convicted. Alternative sanctions are determined in accordance with the personality of the convict, with his consent and taking into account the degree of gravity of the crime he committed, so that the convict's remaining at liberty does not represent a security risk for the environment. The aim of the paper is to describe the concept, principles of implementation, historical development and forms of alternative sanctions and the organization of the probation system in the Republic of Croatia, with special reference to the organization of the probation system, its organization and the activities of the Probation Sector operating under the Ministry of Justice, as well as the tasks of the Central Office, probation offices, competencies of probation officers and commissioners, i.e. cooperation with other institutions and international cooperation. It should be emphasized here that probation is a new system established in the Republic of Croatia, the purpose of which is to humanize the execution of criminal sanctions and more effective resocialization and reintegration of perpetrators of criminal offenses into the social community.*

Key words: *alternative sanctions, supervision, punishment, common good, probation.*